

5. Posterrak

5.1. Banan-banakako formula magistralak Araban 2018an

Nahikari Vizuete Aldave, Arabako Osasun Lurralde Ordezkaritza
Isabel Elizondo López de Landache, Arabako Osasun Lurralde Ordezkaritza
Isabel Ruiz de Namuel García, Arabako Osasun Lurralde Ordezkaritza

nahi_81@hotmail.com

Sarrera

Merkatuan eskuragai dauden produktu farmakologikoen, osagai aktiboaren kontzentrazioetatik zein horien aurkezpen fisikoetatik, ez dituzte beti pazientearen behar terapeutikoa asetzen; hori dela eta, banan-banakako formula magistralak beharrezkoak dira kasu bakoitzari dagokion tratamendu egokia lutzeko. Euskadin, banan-banakako baimen horiek Eusko Jaurlaritzako Osasun Sailak kudeatzen ditu.

Helburuak

Araban 2018. urtean banan-banakako formula magistralen kasuen analisi deskribatzailea egitea, osagai aktiboak, agindu medikuak eta xedeko biztanleria (helduak edo haurrak) kontuan hartuta.

Metodoak

Arabako lurraldean 2018. urtean (abenduaren 15a arte) zehar egin diren banan-banakako formula magistralen bilaketa egin da Osasun eta Kontsumo Sailaren bisatu elektronikoaren aplikazioaz baliatuz.

Emaitzak

2018. urtean, Araban 13 izan dira onartutako banan-banakako formula magistralak, horietatik 10, paziente pediatrikoei zuzendutakoak. Osagai aktiboak dagokienez, 11 desberdin izan dira bisatua jaso dutenak: Azetazolamida, Azetilzisteina, Karbedilol, Espironolaktona, Kreatina Monohidratao, Azatioprina, Hidrokortisona, Lorazepam, Gabapentina, Ibermektina eta Griseofulbina; azken hau 13 eskaeratatik 3 kasutan izan da onartua, kasuen % 23,07an (*Tinea capitis*agatik). Agindu terapeutikoei dagokienez, 8 gaixotasun desberdinek behar izan dute banan-banakako formula magistrala onartzea honako ehunekoetan: % 23,07 *Tinea capitis*; % 15,38an miokardiopatia dilatatu eta bihotz-gutxiegitasuna; % 15,38 Patau-ren sindromea; eta gainontzekoak, % 7,70 bakoitza: Peters-en anomaliagatik kornea transplantea, sortzetiko iktosia, kreatinaren metabolismoaren akatsa, kolitis ultzeroso, giltzurrungaineko guruinaren sortzetiko hiperplasia eta sarna.

Ondorioak

Banan-banakako formula magistralen kudeaketa burutzen jarraitzea beharrezkoa da, komertzializatu dauden aurkezpen farmazeutikoekin ez baita nahikoa, kasu batzuen behar medikoak asetzeko.

5.2. Euskal ikasleen ohitura osasungarrien ikerketa konparatiboa kostaldea eta barnealdea aztertuz

Aitziber Saiz Golzarri, *Bizkaiko Farmazia Bulegoa. Golzarri Farmazia*

Ignacio Calleja Avellanal, *Farmazia Bulegoa*

Izaskun Erguido Ruiz, *Farmazia Bulegoa*

Maria Luisa Gonzalez del Toro, *Farmazia Bulegoa*

Itziar Goienetxea Uzkanga, *Farmazia Bulegoa*

gruponutricioncofbi@redfarma.org

Sarrera

Txikitatik ohitura onak har ditzagun, funtsezkoa da farmaziatik esku hartzea. Gurasoak seme-alabekin joan ohi dira farmaziara, eta bertan kalitatezko informazioa eta konfiantza ematen duten profesionalak daude.

Esku-hartzeen bitartez behar bezala hezteko, indartu beharreko ohiturak zein diren ezagutzea garrantzitsua da.

Helburuak

Komunitateko Nutriziorako Espainiako Elkartearen (SENC, gaztelaniaz) gomendioak kontuan izanik, Bizkaiko kostaldeko eta barnealdeko herrien artean elikagai osasungarri eta ariketa fisikoaren maiztasunak konparatzea.

Metodoak

Bizkaiko 6-11 urte arteko umeen ikerketa deskriptiboa, behaketazkoa eta zeharkakoa egin zen. Laginaren tamaina 1.063 lagunekoa izan zen (% 95eko konfiantza-mailarekin eta % 3ko zehaztasunarekin). Kanpo uzteko irizpidea parte hartu nahi ez izana izan zen. Emaitzen bilketa farmazialari komunitarioek egin zuten, farmazia-bulegoetan eta eskoletan.

Guztira 10 galdera egin zitzaizkien, 3 multzo hauetakoak:

1. Jateko ohitura txarrak aztertzen zituztenak.
2. Jateko ohitura osasungarriak aztertzen zituztenak.
3. Jarduera fisikoari buruzkoa.

Lan hau 2017/03/13an hasi zen eta 2017/05/13an bukatu zen. Azterketa estatistikoa Microsoft Excelen egin zen.

Azkenik, emaitzak SENCaren gomendioekin konparatu ziren.

Posterrak

Emaitzak

1.128 erantzun jaso ziren: 188 kostaldean eta 940 barnealdean.

Bi taldeetan kontsumo-jarduerarik ohikoena hilean 1-4 aldikoa izan da honako elikagai hauetan: opilak, frijituak, okel gorriak, janari lasterrak eta litxarrerriak. Askariaren kontsumoa bi taldeetan antzekoa izan da, 2-6 aldiz astean.

Elikagai osasungarrien kontsumoa bi taldeetan oso antzekoa izan da, arraina 2-6 aldiz astean jan ohi dute; fruta eta barazkiak, aldiz, egunero.

Jarduera fisikoari dagokionez, bi taldeetan 2-6 ordu asterokoa izan da.

Ondorioak

Bizkaiko umeen elikadura-ohiturak antzekoak dira kostaldean eta barnealdean, erantzunei dagokionez; desberdintasunik nabarmenena askarian ikusi da. Elikadura-ohitura hauek gomendagarriak izango dira, nolahi ere ere, gantz asean eta azukre arinen kontsumoa handiegia baita. Kontsumo horren patroiak ezagutzeko ikerketa gehiago behar dira, baita horren aurkako neurriak hartu ere.

Heziketa fisikoari dagokionez, oso antzekoak dira talde bien emaitzak, baina ez dira gomendioak betetzen. Heziketa fisikoa bultzatzen duten neurriak hartzea komenigarria izango litzateke.

Bibliografia

- Aranceta J, Pérez C, Campos J, Calderón V. Proyecto PERSEO: Diseño y metodología del estudio de evaluación. Rev Esp Nutr Comunitaria 2013;19(2):76-87
- Guía para una escuela activa y saludable. Orientación para los Centros de Educación Primaria. http://www.aecosan.msssi.gob.es/AECOSAN/docs/documentos/nutricion/educanaos/profesores_escuela_activa.pdf
- Aranceta J et al. Guías alimentarias para la población española (SENC, diciembre 2016); la nueva pirámide de la alimentación saludable. Nutrición Hospitalaria [en línea] 2016, 33 [Fecha de consulta: 3 de mayo de 2018] Disponible en: ISSN 0212-1611
- Población de la Comunidad Autónoma de Euskadi según año de nacimiento. http://www.eustat.eus/elementos/ele0011400/ti_Poblacion_de_la_CA_de_Euskadi_por_a%C3%B1o_de_nacimiento_segun_el_territorio_historico_y_elsexo/tbl0011424_c.html#axzz4eiRfcNir
- Encuesta de consumo de frutas. http://www.alimentacion.es/es/plan_de_consumo_de_frutas_en_las_escuelas/encuestas/encuesta_ninos.aspx
- Cuestionario de Nutrición y Actividad Física para Padres. <https://www.surveymonkey.com/r/fspspanish>
- Encuesta de nutrición 2005: hábitos alimentarios y estado de salud de la población vasca de 4 a 18 años : primeros resultados / Departamento de Sanidad – 1ª ed. – Vitoria-Gasteiz: Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia = Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco, 2006
- Díez-Gañán L, Galán Labaca I, León Domínguez CM, Zorrilla Torras B. Encuesta de Nutrición Infantil de la Comunidad de Madrid. Madrid: Consejería de Sanidad de la Comunidad y Madrid; 2008.

5.3. Garaiz diagnostikatutako gernu-maskuriko minbizia

Carmen Zárate Oñate

Osakidetzako La Habana Osasun Zentroa. Familia Medikuntza

Julen Alberdi Alcorta

Osakidetzako La Habana Osasun Zentroa. Familia Medikuntza

Danele Barandiaran Abaroa

Osakidetzako La Habana Osasun Zentroa. Familia Medikuntza

Miguel Cardona Sánchez

Osakidetzako La Habana Osasun Zentroa. Familia Medikuntza

Araitz Delgado Yañez

Osakidetzako La Habana Osasun Zentroa. Familia Medikuntza

Lucas Ulloa Bahamonde

Osakidetzako La Habana Osasun Zentroa. Familia Medikuntza

carmen.zarateonate@osakidetza.eus

Sarrera

72 urteko gizona duela lau egun behin izandako koagulatorik gabeko hematuriagatik dator kontsultara. Disuria, polakiuria eta tenesmo arina ere izan zuen egun horretan hematuriarekin batera. Geroztik sintomarik gabe dago.

Helburuak

Hematuria baten aurrean nola jokatu behar den ikasi.

Metodoak eta emaitzak

LEHEN ARRETAN EGINDAKO PROBAK:

- Urokultiboa: negatiboa.
- Gernu-analisia: 3-10 hematie / kanpo + oxalato katzikozkokristalak
- Ekografia: tumore bat gernu-puxikan.
- Gernu-zitologia: zelulamalignoak.

Konsulta ez presentziala egin genion urologiari eta aste bat geroago urologian ikusi zuten, TAC eta preoperatorioa eskatuz.

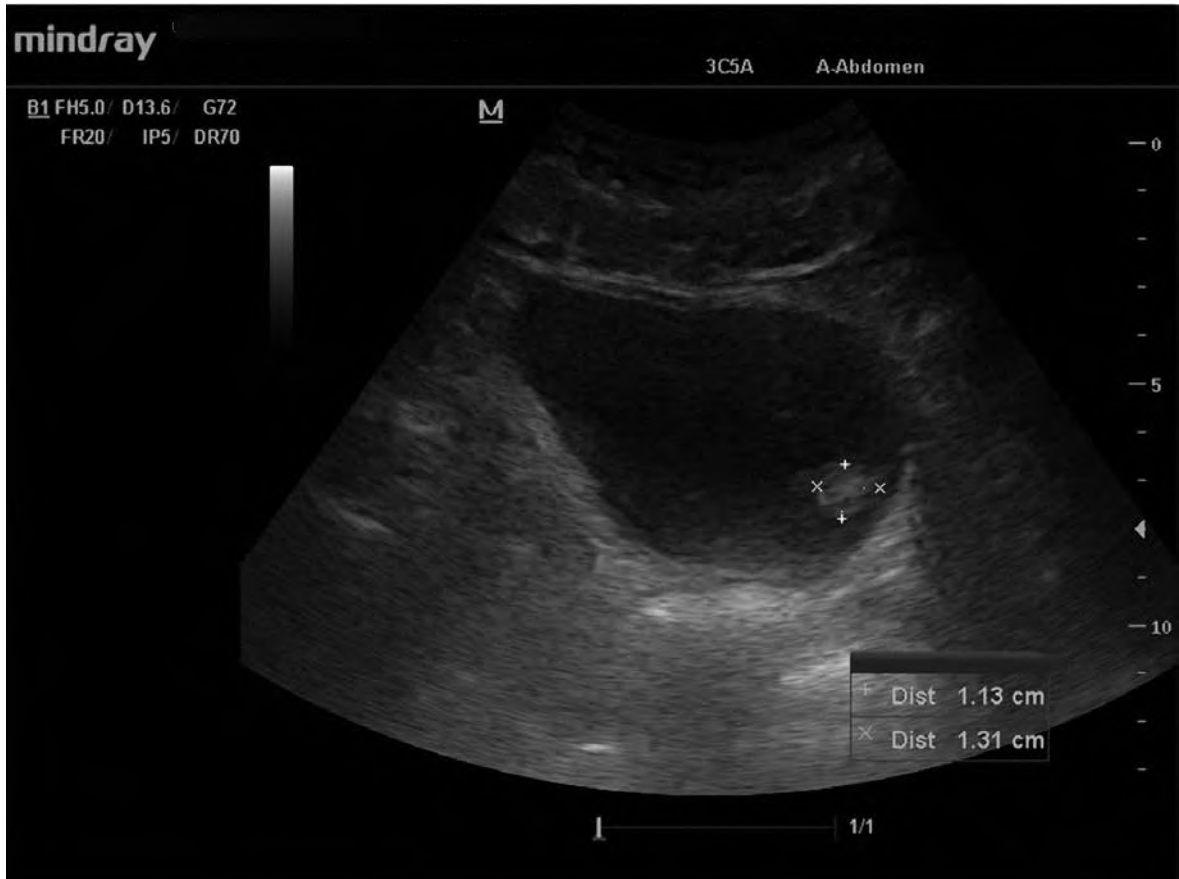
- TAC: Gernu-maskuriko ezkerreko kupulan 14 mm-ko lesio exofitikoa, neoplasia urotelialarako susmagarria.

- ZISTOSKOPIA eta RTU: uroteliar kartzinomapapilarra, ez inbasiboa (pTagradualtua).

Posterrak

- BCG INSTILAZIOAK (6 instilazio, astean behin)
- KONTROLEZKO ZITOSKOPIA: tumorarik ez. KONTROLEZKO GERNU-ZITOLOGIA: negatiboa.

Gaur egun, pazienteak BCG instilazioekin jarraitzen du urte bateko tratamendua bete arte.

Ondorioak

Osasun Zentroan bertan ekografia izatea kasu honetarako oso garrantzitsua izan zen. Batez ere, diagnostiko azkarra eta, ondorioz, lehen baino lehen zegokion tratamendua emateko funtsezko proba izan zen. Pazienteak lehenengo kontsulta egin zuenetik ebakuntza egin zioten arte bakarrik 45 egun igaro ziren. Modu konbentzionaletik eginez gero, segur aski prozesua askoz motelagoa izango zitekeen.

Bibliografia

M. Babjuk, W. Oosterlink, R. Sylvester, E. Kaasinen, A. Böhle, J. Palou-Redorta y M. Roupret. Guía clínica del carcinoma urotelial de vejiga no músculo-invasivo de la Asociación Europea de Urología. Actas Urol Esp. 2012;36 (7): 389-402. Elsevier. 2012.